32003E0805

NÕUKOGU ÜHINE SEISUKOHT 2003/805/ÜVJP, 17. november 2003, massihävitusrelvade ja nende kandevahendite leviku tõkestamist käsitlevate mitmepoolsete lepingute ülemaailmse kohaldamise ja tugevdamise kohta

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu lepingut, eriti selle artiklit 15,

ning arvestades järgmist:

(1) Euroopa Ülemkogu tõdes Thessalonikis, et massihävitusrelvade ja nende kandevahendite levik kujutavad üha kasvavat ohtu rahvusvahelisele rahule ja julgeolekule; ohule lisab uue mõõtme risk, et terroristid hangivad keemilisi, bioloogilisi, radioloogilisi või tuumamaterjale. Seepärast otsustas Euroopa Ülemkogu, et Euroopa Liit keskendub oma ühistes jõupingutustes muu hulgas desarmeerimist ja massihävitusrelvade leviku tõkestamist käsitlevate olulisimate lepingute ja kokkulepete ülemaailmsele ratifitseerimisele ja nendega ühinemisele ning vajaduse korral nende tugevdamisele.

(2) Euroopa Liit ja selle liikmesriigid kohustusid oma massihävitusrelvade leviku vastase EL strateegia põhimõtete rakendamist käsitlevas tegevuskavas edendama poliitilisel tasandil ülemaailmset ühinemist massihävitusrelvade ja nende kandevahenditega seotud dokumentidega.

(3) Selle poliitika uuesti formuleerimine oleks rahvusvahelistel foorumitel EL seisukohtade läbirääkimistel mõõdupuuks ja seepärast oleks asjakohane formuleerida see nõukogu ühises seisukohas,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA ÜHISE SEISUKOHA:

Artikkel 1

Käesoleva ühise seisukoha eesmärgid on:

a) edendada järgmiste mitmepoolsete kokkulepete ülemaailmset ratifitseerimist ja nendega ühinemist ning vajaduse korral tugevdada nende sätteid, sealhulgas nende järgimise tagamise kaudu:

   i) tuumarelva leviku tõkestamise leping ja kaitsemeetmete lepingud;

   ii) Rahvusvahelise Tuumaenergiaagentuuri lisaprotokollid (IAEA lisaprotokollid);

   iii) keemiarelvade konventsioon;

   iv) bioloogiliste ja toksiinrelvade konventsioon;

   v) ballistiliste kanderakettide leviku tõkestamist käsitlev Haagi tegevusjuhend;

b) soodustada üldise tuumakatsetuste keelustamise lepingu kiiret jõustumist.

Need olulisimad dokumendid on aluseks pingutustele, mida rahvusvaheline üldsus teeb desarmeerimiseks ja massihävitusrelvade leviku tõkestamiseks ning mis aitavad kaasa rahvusvahelise usalduse, stabiilsuse ja rahu saavutamisele, sealhulgas terrorismivastasele võitlusele.

Artikkel 2

Artiklis 1 sätestatud eesmärkide saavutamiseks pööravad EL ja selle liikmesriigid erilist tähelepanu vajadusele tõhustada mitmepoolsete lepingute süsteemi järgimist:

— suurendades rikkumiste avastamist ja

— tõhustades kõnealusest lepingute süsteemist tulenevate kohustuste täitmist.

Selleks pööratakse erilist tähelepanu olemasolevate kontrollimehhanismide tõhusaimale kasutamisele ja vajaduse korral täiendavate kontrollivahendite ettenägemisele, samuti ÜRO Julgeolekunõukogu positsiooni tugevdamisele, sest viimasel lasub esmavastutus rahvusvahelise rahu ja julgeoleku tagamise eest.

Artikkel 3

EL ja selle liikmesriigid keskenduvad oma diplomaatilises tegevuses artiklites 1 ja 2 nimetatud eesmärkide saavutamisele vastavalt allpool ettenähtud sätetele.

Artikkel 4

Tuumarelva leviku tõkestamise leping on selle VI artikli kohaselt ülemaailmse tuumarelva tõkestamise režiimi nurgakivi ja tuumadesarmeerimise põhialus. Ülemaailmne ühinemine tuumarelva leviku tõkestamise lepinguga on otsustava tähtsusega. Selle eesmärgi saavutamiseks Euroopa Liit:

— kutsub riike, kes ei ole veel tuumarelva leviku tõkestamise lepinguga ühinenud, tuumarelvavabade riikidena sellega tingimusteta ühinema ja järgima oma tuumarajatistes ja tuumaenergiaalaste toimingute puhul IAEA üldist kaitsemeetmete süsteemi,

— ergutab riike, kes ei ole veel IAEAga kaitsemeetmete lepinguid sõlminud, täitma nende kohustusi kooskõlas tuumarelva leviku tõkestamise lepingu III artikliga ja sõlmima need lepingud võimalikult kiiresti,

— edendab kõiki tuumarelva leviku tõkestamise lepingus sätestatud eesmärke,

— toetab 2000. aasta tuumarelva leviku tõkestamise lepingu läbivaatamise konverentsi lõppdokumenti ning 1995. aasta tuumarelva leviku tõkestamise lepingu läbivaatamise ja pikendamise konverentsil vastuvõetud otsuseid ja resolutsioone,

— edendab julgeolekutagatiste jätkuvat kontrollimist,

— edendab meetmeid tagamaks, et tsiviiltuumaprogrammide väärkasutamine sõjalistel eesmärkidel on täielikult välistatud.

Artikkel 5

EL käsitab IAEA lisaprotokolle IAEA kaitsemeetmete süsteemi lahutamatu osana. Lisaprotokollid tugevdavad tuumarelva leviku tõkestamise lepingut, tõhustades selle järgimist ja hõlbustades rikkumiste tuvastamist. Lisaprotokollide ülemaailmse vastuvõtmise ja rakendamise edendamiseks Euroopa Liit:

— ergutab EL liikmesriike ja ühinejariike ratifitseerima kiiresti lisaprotokollid 2003. aasta lõpuks,

— ergutab muid piirkondlikke organisatsioone seda sama tegema,

— töötab selles suunas, et muuta lisaprotokollid ja kaitsemeetmete lepingud IAEA kontrollisüsteemi standardiks ja et lisaprotokollidega ühinetaks kogu maailmas,

— soodustab tugevat poliitilist ja rahalist toetust IAEA tööle.

Artikkel 6

Keemiarelvade konventsioon on ainulaadne desarmeerimist ja massihävitusrelvade leviku tõkestamist käsitlev dokument, mille terviklikkus ja range kohaldamine tuleb täielikult tagada. Konventsiooni tõhusaks toimimiseks on esmatähtis tõhus siseriiklik kohaldamine. Konventsiooni tugevdamiseks Euroopa Liit:

— julgustab neid riike, kes ei ole veel konventsiooniga ühinenud või seda ratifitseerinud, tegema seda viivitamata,

— julgustab kõiki konventsiooni osalisriike kehtestama viivitamata vajalikud siseriiklikud rakendusmeetmed, sealhulgas seoses karistusõigusega. Sellised meetmed peavad kajastama konventsiooni sätete laiaulatuslikkust,

— ergutab asjaomaseid riike tagama, et nad täidaksid oma kohustust hävitada keemiarelvad ning hävitada või korraldada ümber keemiarelva tootmise rajatised konventsioonis ettenähtud tähtajaks,

— töötab selles suunas, et keemiarelvi käsitlevad keelud tunnistataks rahvusvahelise õiguse ülemaailmselt siduvateks eeskirjadeks.

Artikkel 7

Bioloogiliste ja toksiinrelvade konventsioon on nurgakiviks püüdlustele takistada bioloogiliste mõjurite või toksiinide kasutamist relvadena. EL toetab jätkuvalt bioloogiliste ja toksiinrelvade konventsiooni kontrollimise põhimõtet.

Konventsiooni tugevdamiseks Euroopa Liit:

— teeb konkreetseid jõupingutusi, et veenda riike, kes ei ole veel konventsiooniga ühinenud või seda ratifitseerinud, tegema seda viivitamata,

— töötab selles suunas, et leida tõhusad mehhanismid bioloogiliste ja toksiinrelvade konventsiooni järgimise tõhustamiseks ja kontrollimiseks,

— püüab tagada, et 2006. aastal peetava kuuenda konventsiooni läbivaatamise konverentsi ettevalmistamiseks aastatel 2003–2005 peetavatel iga-aastastel kohtumistel saavutatakse konkreetsed tulemused,

— rõhutab vajaduse korral siseriiklike rakendusmeetmete tõhustamist, sealhulgas seoses karistusõigusega, ja patogeensete mikroorganismide ja toksiinide kontrolli bioloogiliste ja toksiinrelvade konventsiooni raames,

— töötab selles suunas, et bioloogilisi ja toksiinrelvi käsitlevad keelud tunnistataks rahvusvahelise õiguse ülemaailmselt siduvateks eeskirjadeks.

Artikkel 8

Ballistiliste kanderakettide leviku tõkestamist käsitlev Haagi tegevusjuhend on oluline vahend selliste ballistiliste kanderakettide kasvava leviku vastu, mida on võimalik kasutada massihävitusrelvade kandjatena. Tegevusjuhendiga kehtestatakse põhimõtted valdkondades, kus need varem puudusid, ja see on otsustava tähtsusega samm ballistiliste kanderakettide leviku tõkestamist käsitleva mitmepoolse kokkuleppe võimalikuks sõlmimiseks. Euroopa Liit:

— veenab võimalikult paljusid riike, eriti neid, kellel on võimalik kasutada ballistilisi kanderakette, sellele kokkuleppele alla kirjutama,

— teeb allakirjutanud riikidega koostööd, et tegevusjuhendit edasi arendada ja rakendada, eelkõige seoses tegevusjuhendis sätestatud usaldust suurendavate meetmetega,

— edendab võimaluse ja vajaduse korral tihedamaid suhteid tegevusjuhendi ja ÜRO süsteemi vahel.

Artikkel 9

Euroopa Liit soodustab üldise tuumakatsetuste keelustamise lepingu kiiret jõustumist nõukogu 21. juuli 2003. aasta otsuses 2003/567/ÜVJP, millega rakendatakse ühine seisukoht 1999/533/ÜVJP (Euroopa Liidu osalemise kohta üldise tuumakatsetuste keelustamise lepingu kiire jõustamise edendamises) [1] sätestatud tingimustel.

Artikkel 10

Käesolev ühine seisukoht jõustub selle vastuvõtmise päeval.

Artikkel 11

Käesolev ühine seisukoht avaldatakse *Euroopa Liidu Teatajas*.

Brüssel, 17. november 2003

Nõukogu nimel

eesistuja

F. FRATTINI

[1] ELT L 192, 31.7.2003, lk 53.